

Jönköpings kommun
kontaktcenter@jonkoping.se

2020-03-04
1 (21)
Dnr-SI 2019:6590

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Talavidskolan i Jönköping kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Talavidskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Talavidskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn vidareutvecklar och följer upp skolans jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med personalen utvecklar metoder som lärare bör använda för att regelbundet utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser över vilka förutsättningar som lärare behöver för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg samt leder och utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares bedömning och betygssättning i syfte att säkerställa likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 november 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till anna.bjurenstam@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6590) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolans resultat avseende kunskaper och värden. Utifrån analysen fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolan. Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det bedrivs till viss del ett jämställdhetsarbete på skolan, men det är inte tillräckligt strategiskt. Rektorn har tillsammans med personalen påbörjat ett kartläggande arbete kring jämställdhet men har inte vid tiden för granskningen gjort några analyser eller beslutat om några insatser för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolans kvalitetsarbete bidrar till verksamhetens utveckling

Granskningen visar att rektorn har kännedom om nulägesbilden på skolan genom att skolans resultat på olika sätt följs upp strukturerat och regelbundet. I intervjuer med rektorn, lärare samt elevhälsa framgår att det finns flera olika rutiner för att följa upp och analysera elevernas resultat, värdegrundsarbete, elevernas behov av stöd men också hur trivsel och trygghet upplevs av eleverna. Uppföljningen av kunskapsresultaten gällande elever från årskurs 1 till årskurs 5, har dock mestadels fokus på individer som riskerar att inte nå målen, vilket inte ger rektorn en fullständig bild av de elever som har möjlighet att utmanas mer i undervisningen. I intervjuer kan både rektorn och lärare samt elevhälsa tydligt beskriva hur skolans prioriterade utvecklingsområden tagits fram och hur de hänger samman med analys av skolans behov. Ett av de prioriterade områdena är att IT ska användas som en naturlig del av

undervisningen. Rektorn, elevhälsa och lärare uppger att skolans analyser visat att lärarna behöver öka sin användning av digitala hjälpmedel i undervisningen, både för att stödja nyanlända elever men också elever i behov av särskilt stöd. Digitaliseringen är därför ett av skolans prioriterade utvecklingsområden och beskrivs också hänga samman med Talavidskolans andra prioriterade utvecklingsområde; "Att förbättra tillgänglig lärmiljö". Talavidskolans tredje prioriterade område är att öka trygghet och trivsel, genom mer rörelse i skolan och i fritidshemmet. Via enkäter har skolan identifierat att det funnits en otrygghet på raster. Skolan har därför prioriterat att öka vuxennärvaron vid vissa plaster men också organisera aktiviteter för eleverna under raster.

Vidare framkommer i granskningen att rektorn samt elevhälsan arbetar tillsammans för att analysera hur fördelningen av resurser till elever i behov av särskilt stöd ska ske. Det framgår i intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa att dessa analyser och uppföljningar av särskilt stöd revideras kontinuerligt av skolans personal. Uppföljningar och analyser av arbetslagens mål gällande både akademiska mål och värdegrundsmål sker cirka tre gånger per läsår, vilka delges skriftligt till rektorn. I dokumentation som inkommit från rektorn och i Skolinspektionens intervjuer framkommer att rektorn i uppföljningarna av kunskapsresultaten ser skillnader inom flera områden som hör samman med betyg och bedömning. Rektorn ser det som ett utvecklingsområde för skolan men har vid tiden för granskningen inte genomfört något analysarbete och inte heller satt in några åtgärder. Detta beskrivs närmare i detta beslut under området Bedömning och betygsättning.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka genom att avsätta tid för olika mötesform där lärare, elevhälsa och övrig personal regelbundet träffas i olika konstellationer. Det finns en tydlig inriktning på olika forum och en dagordning då utsedda personer leder de olika mötena. Det kollegiala forumen handlar delvis om att utveckla specifika undervisningsområden och skapa tid för pedagogiska samtal men är också ett forum för att utbyta tips och idéer. Rektorn uppger att hon ser att lärarna tar efter varandra när några lärare presenterar något de genomfört och upplevt något framgångsrikt, exempelvis när det gäller rutiner och klassrumsstruktur. I Skolinspektionens intervjuer med lärare kan de beskriva vilka skolutvecklande områden som nu diskuteras och arbetas med. I Skolinspektionens enkät våren 2019 framgår att personalen upplever att det finns goda möjligheter att

samplanera och att konferenserna i skolan är till nytta för undervisningen.¹ Personalen skattar också det pedagogiska ledarskapet högt i verksamheten och beskriver att det finns tydlighet kring arbets- och förhållningsätt på flera olika sätt.² I intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns genomgångar om skolans rutiner, förhållningsätt och arbetsmetoder vid terminsstarter. Det finns också ett kompendium som regelbundet revideras och som också kommuniceras på skolans interna kommunikationsplattform. Introduktion av obehöriga lärare är något som skolan, enligt rektorn, för tillfället inte behövt organisera för, då det inte finns några lärare utan lärarlegitimation. I de fall när skolan tidigare haft obehöriga lärare, har de fått stöd och hjälp i planering av undervisningen och i bedömning av elevernas kunskapsresultat.

Det bedrivs ett visst jämställdhetsarbete på skolan, men det är ännu inte tillräckligt strategiskt

Granskningen visar att skolan till viss del arbetar med jämställdhetsfrågor i verksamheten, men inte på ett tillräckligt strategiskt vis. Både rektorn och lärare uppger i intervjuer att det tidigare har funnits ett aktivt jämställdhetsarbete, men att det inte har bedrivits de senaste åren. Rektorn beskriver att arbetet med jämställdhetsfrågor är inkluderat i det arbetet som skolans trygghetsgrupp har organiserat. Rektorn har också delvis följt upp jämställdhetsfrågor genom enkät till elever om trygghet och trivsel. I intervjuer med elever beskrivs att jämställdhetsfrågor diskuteras inom samhällsorienterande ämnen. I Skolinspektionens intervju med rektorn och lärare beskrivs att de påbörjat ett arbete med att kartlägga kunskapsresultat och trivselresultat utifrån kön. Både i intervjuer med rektorn och elevhälsa framgår att Talavidskolan har identifierat områden där pojkars och flickors skolresultat skiljer sig åt. Rektorn uppger att pojkar har fler betyg på E-D nivå och flickor har fler betyg på B-A nivå. Rektorn beskriver att skillnaderna mellan flickors och pojkars skolprestationer finns med från lägre årskurser, men blir tydligt i årskurs 6 när

¹ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, pedagogisk personal. Indexvärdet för frågan "Konferenserna i skolan är till nytta för undervisningen" var 7,3 (max 10) jämfört med 6,4 för samtliga medverkande skolenheter. Indexvärdet för frågan "Jag samverkar med mina kollegor när jag planerar undervisningen" var 8,5 (max 10) jämfört med 7,0 för samtliga medverkande skolenheter.

² Skolinspektionens skolenkät våren 2019, pedagogisk personal. Indexvärdet för frågan "Rektor tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan" var 8,4 (max 10) jämfört med 7,5 för samtliga medverkande skolenheter.

eleverna får betyg. Elevhälsan och rektorn har också identifierat att pojkar är överrepresenterade i antalet åtgärdsprogram. Analyser av dessa resultat har dock ännu inte genomförts. Rektorn har nyligen tillsatt en grupp för att arbeta med jämställdhetsfrågorna på skolan. Enligt rektorn har gruppen i uppdrag att forma en gemensam kartläggning kring jämställdhetsfrågor för att sedan kunna analysera och finna nya prioriterade områden. Personalen har påbörjat ett arbete men har vid tiden för granskningen inte kommit till någon analys eller utarbetat utvecklingsåtgärder.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn vidareutvecklar och följer upp skolans jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver utveckla jämställdhetsarbetet på skolan att bli mer strategiskt och systematiskt, för att säkerställa likvärdiga möjligheter för eleverna att lyckas i sitt lärande, oavsett könstillhörighet. Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Visserligen framgår det av granskningen att det i undervisningen och i utbildningen vid Talavidskolan förekommer inslag som berör jämställdhet. Enligt Skolinspektionen behöver dock skolans jämställdhetsarbete systematiseras så att det ingår som en naturlig del i den befintliga uppföljningen och analysen av resultat. Därefter ska relevanta åtgärder vidtas för att främja elevernas lika möjligheter och rättigheter i arbetet med att motverka att könsmonster begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn fullföljer det påbörjade utvecklingsarbetet med att systematiskt följa upp verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I de fall könsmonster uppmärksammas i resultaten behöver dessa analyseras. Läroplanen lyfter att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta, samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. I skolans analys av könsmonster i resultat är det därför väsentligt att ta sikte på de viktiga aspekter som läroplanen lyfter. Exempelvis bör rektorn arbeta med att göra den pedagogiska personalen medveten om hur flickor och pojkar i realiteten bemöts och bedöms, samt vilka krav och förväntningar som förmedlas och hur detta kan påverka resultat inom olika områden. Rektorn behöver också följa upp att jämställdhetsperspektivet

kontinuerligt tas tillvara i undervisningen i alla ämnen och att varje lärare verkar för att alla elever oavsett kön får lika stort utrymme och inflytande. Skolan har redan en organisation för det systematiskt kvalitetsarbete och de löpande analyser som görs i olika samverkansforum kan breddas för att även inbegripa jämställdhetsaspekter. Detta i syfte att motverka och utjämna de könsmönster som framkommer i skolans olika resultatredovisningar.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen är att undervisningen på Talavidskolan till stor del är målfokuserad, strukturerad och präglas av variation och aktivt lärarstöd. Eleverna möts av höga förväntningar, stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar. Eleverna ges dock inte tillräckligt utrymme till att regelbundet utvärdera sin undervisning och därigenom kunna påverka sin inlärningsituation.

Undervisningen är till stor del målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen är varierad och att lärarna stödjer eleverna i skolarbetet. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att det på lektionerna finns variation och balans mellan olika arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta på. Gemensamma genomgångar varvas med grupp-, par och enskilt arbete och eleverna har tillgång till olika material, läromedel och digitala verktyg i inlärningsituationen. I intervjuer med lärare framgår att just variationen i undervisningen är en arbetsmetod som används för att motivera eleverna i undervisningen. Eleverna ger exempel på att lektionerna varvas med både praktiska och teoretiska moment. Genomgående för de lektioner Skolinspektionen observerade är att eleverna får ett aktivt lärarstöd i att förstå uppgifterna, komma igång med arbetet och bibehålla sitt engagemang. Lärarna ger tydliga beskrivningar och

förklaringar till undervisningens innehåll, för en dialog med eleverna, ställer utmanade frågor och uppmuntrar eleverna att interagera med varandra.

Av granskningen framgår vidare att undervisningen mestadels är strukturerad utifrån tydliga mål. I Skolinspektionens enkät våren 2019 värderar elever att de i hög grad vet vad som krävs i skolarbetet.³ I intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna har arbetat kollegialt med att utveckla struktur och klassrumsstrategier för att främja lärande. De intervjuade uppger att det inte finns några krav på att alla arbetslag ska ha ett gemensamt lektionsupplägg, utan att det kan se olika ut, men det gemensamma är att strukturen på lektionerna ska utgå från elevernas behov. Rektorn framför att det kollegiala arbetet haft som fokus att lektionerna ska ha ett tydligt upplägg; vad eleverna skall göra på lektionerna och när. Rektorn och lärare uppger vidare att lärarna har arbetat med lokala pedagogiska planeringar för att det ska finnas ett tydligt syfte och mål med lektionerna samt att de nationella målen i läroplanen följs. Av lärarintervjun framgår att det skiljer sig åt hur lärarna presenterar syfte och mål för eleverna. En del lärare gör det inför varje lektionsstart, medan andra beskriver att det görs inför uppstart av olika arbetsområden. De lektioner Skolinspektionen observerade är strukturerade med en introduktion till lektionen och en tydlig genomförande del. Avsluten på lektionerna handlar till största del om att lärarna snarare utvärderar elevernas men inte sin egen insats på lektionerna, och få lektioner innehåller en uppföljande avslutning.

Eleverna stimuleras och motiveras i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningen har tydliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärarna har höga förväntningar på eleverna. Av såväl intervjuer som lektionsobservationer framgår att lärarna uppmuntrar och motiverar eleverna att jobba, lösa svårigheter och att utmana sig själv. Lärarna ger många exempel på hur de arbetar för att motivera eleverna genom att arbeta med klassrumsklimat, bemötande, uppmuntran och konstruktiv kritik, vilket också återspeglas i de observerade lektionerna. I intervjuer ger elever exempel på metoder som lärarna arbetar med för att motivera eleverna och som handlar både om

³ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, elever årskurs 5. Indexvärdet för frågan " Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så jag förstår" var 8,6 (max 10) jämfört med 8,3 för samtliga medverkande skolenheter.

den inre och yttre motivationen. Ett exempel på inre motivation är att en elev beskriver att läraren enskilt går igenom prov och läxförhör så att eleven får en tydlig återkoppling på vad eleven kan men också på områden som behöver utvecklas. Lärare och elever ger en samstämmig bild i intervjuerna som visar på att variation, delaktighet, spänning, humor och rörelse gör att eleverna motiveras i undervisningen.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar innehåll och arbetssätt till elevernas behov och förutsättningar. Visserligen visar svaren i Skolinspektionens enkät våren 2019 för elever i årskurs 5 att eleverna skattar utmaningar i undervisningen något lägre än genomsnittet i riket⁴, men av lektionsobservationer och intervjuer framgår inget annat än att lärarna arbetar med olika anpassningar för elever som kommit olika långt i sin kunskapsutveckling. I intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna får jobba på olika nivåer i en del ämnen men att undervisningen till största delen utgår från att alla elever gör en basuppgift för att sedan erbjudas extrauppgifter som beskrivs vara mer utmanande.

Eleverna ges goda möjligheter att reflektera över sitt lärande men kan göras mer delaktiga genom utvärdering av sin undervisning.

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt lärande och att lärarna lyssnar på elevernas synpunkter, men att elevernas delaktighet genom utvärdering inte är tillräckligt utvecklad. I intervjuer med lärare och elever framkommer att undervisningen präglas av varierande metoder som syftar till att eleverna ska få reflektera över sitt lärande. Lärare ger flera exempel från undervisningen, gällande elevernas individuella och gemensamma reflektioner kring uppgifter, arbetssätt och strategier för lärande. En lärare beskriver att "hur lär jag mig?, vad fungerar för mig?, och hur kan jag göra när jag stöter på hinder?" är frågor som läraren arbetar med kontinuerligt med i undervisningen. Flera lärare beskriver att de använder olika former av dokumentation så att kunskapsutvecklingen kan tydliggöras för eleverna. Elever uppger i intervjuer att utvecklingssamtalen också är ett forum där eleverna får reflektera över sitt lärande.

⁴ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, elever årskurs 5. Indexvärdet för frågan " Jag kan få svårare uppgifter om jag vill" var 7,1 (max 10) jämfört med 7,2 för samtliga medverkande skolenheter, indexvärdet för frågan "I min skola finns det extra uppgifter när man är klar" var 8,4 (max 10) jämfört med 8,6 för samtliga medverkande skolenheter.

Vidare framkommer i granskningen att eleverna inte ges tillräckligt goda möjligheter att vara delaktiga i planeringen och utvärdering av undervisningen. I intervjuer med lärare och rektorn framgår att eleverna till viss del får vara delaktiga i att bestämma undervisningens innehåll men även arbetsformer. Lärare uppger att innan de påbörjar ett nytt ämnesområde tar de reda på elevernas kunskaper, erfarenheter och intressen, för att kunna erbjuda olika arbetsformer och fördjupningar inom olika områden. Elever uppger att de bitvis kan påverka hur de kan utforma arbetsuppgifter och beskriver också att de får rösta om olika aktiviteter i undervisningen. I Skolinspektionens enkät 2019, framkommer att lärarna skattar elevernas möjlighet till elevinflytande lägre än vad som görs för riket.⁵ I Talavidskolans inskickade kvalitetsarbetet framgår att elevinflytande är ett identifierat förbättringsområde, men de beskrivna åtgärder som satts in bedöms av Skolinspektionen inte vara kopplade till undervisningen.

I intervjuer ger rektorn, lärare och elever en samstämmig bild att utvärderingar sker, men att det endast sker sporadiskt. Av intervju med rektorn framgår att det är upp till lärarna att avgöra hur de väljer att utvärdera lektionerna och att det är inget rektorn följer upp. Rektorn uppger sig se ett samband mellan hur ofta utvärderingar sker och hur kommunikativ läraren är. Lärare beskriver att utvärderingar ibland sker men de kan inte beskriva hur regelbundet. En lärare uppger att det görs när undervisningen inte fungerat och hen behöver stöd från eleverna, för att förstå vad som behöver förändras. I intervjuer beskriver en del elever att de fått utvärdera undervisningen, samtidigt som några elever uppger att de aldrig fått utvärdera lektionerna.

⁵ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, elever årskurs 5. Indexvärdet för frågan "Eleverna ges (efter ålder och mognad) möjlighet att påverka skolmiljön" var 6,3 (max 10) jämfört med 6,7 för samtliga medverkande skolenheter. Indexvärdet för frågan "Eleverna är med och påverkar undervisningens innehåll" var 5,1 (max 10) jämfört med 6,0 för samtliga medverkande skolenheter. . Indexvärdet för frågan "Jag låter mina elever påverka arbetssätten i undervisningen" var 5,9 (max 10) jämfört med 6,9 för samtliga medverkande skolenheter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med personalen utvecklar metoder som lärare bör använda för att regelbundet utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn tillsammans med personalen behöver utveckla metoder som att alla lärare regelbundet använder för att ge eleverna möjligheter till inflytande genom utvärdering av undervisningen. Även om det i granskningen ges exempel på hur eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande, varierar det i vilken omfattning och med vilken regelbundenhet som lärarna utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. För att elevers delaktighet och inflytande ska bli en realitet i skolan, bör alla lärare involvera elever på ett mer regelbundet och strukturerat sätt i utvärderingen av undervisningens innehåll och arbetssätt.

Skolinspektionens erfarenhet är att de lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.⁶ Då granskningen visar att skolan saknar rutiner för att regelbundet utvärdera undervisningens innehåll och genomförande, rekommenderar Skolinspektionen rektorn att inleda arbetet med att utveckla metoder för utvärdering av undervisningen, som är anpassade till den aktuella elevgruppen och till utvärderingens syfte. Genom att med olika metoder låta eleverna regelbundet uttrycka sina åsikter om undervisningens upplägg och genomförande, kan lärare få underlag för att utveckla undervisningen. Detta kan enligt Skolinspektionen bidra till att utveckla kvaliteten på undervisningen och stärka elevernas förmåga att utöva inflytande och ta ansvar, vilket ligger i linje med läroplanens övergripande mål.

⁶ Skolinspektionen tematiska kvalitetsgranskning: *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*, s 41f(2018).

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen är att det finns ett gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan, vilket inbegriper att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån regelbunden kartläggning av elevernas upplevelser. Det finns också ett samlat arbete på skolan med att skapa studiero och lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö.

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att personalen på skolan har ett gemensamt förhållningssätt och bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet för eleverna. Skolan har ett trygghetsteam som organiserar det gemensamma trygghets- och värdegrundsarbetet. Trygghetsteamet består av representanter från flera yrkeskategorier på skolan; lärare, lärare i fritidshem, elevhälsan samt skolläda. Trygghetsteamet samarbetar även med andra samverkansgrupper på skolan som elevrådet och rörelseteamet.

Av inskickad dokumentation och i intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framkommer en gemensam bild av ett välfungerande trygghetsarbete på skolan där analyser görs baserat på kartläggningar av elevernas upplevelse av trygghet via enkäter och samtal. I Skolinspektionens enkät våren 2019 skattar elever i årskurs 5 tryggheten högre än rikssnittet.⁷ Talavidskolans egen trivselenkät som innefattar alla elever på skolan visade dock på utvecklingsområden inom området trygghet som

⁷ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, elever årskurs 5. Indexvärdet för frågan "I min skola finns det elever som jag är rädd för" var 8,3 (max 10) jämfört med 8,0 för samtliga medverkande skolenheter. Indexvärdet för frågan "Jag känner mig trygg i skolan" var 8,5 (max 10) jämfört med 8,0 för samtliga medverkande skolenheter.

skolan valt att fokusera på. Av inskickat material till Skolinspektionen framgår vilken kartläggning som har gjorts angående tryggheten på skolan men också vilka beslutade förbättringsåtgärder som genomförs under läsåret 2019/2020. Åtgärder som satts in utifrån senaste kartläggningen är till exempel ett arbete kring organiserade rastaktiviteter, eftersom kartläggningen visat att det funnits flera områden där otrygghet varit kopplad till rasterna. En del elever har upplevt att de haft svårt att veta vad de kan göra på raster. I Skolinspektionen intervju med lärare framkommer att endast en tredjedel av flickorna visste vad de skulle göra på rasterna, jämfört med två tredjedelar av pojkarna. Lärare uppger att detta skapade grupper av barn som var osäkra på rasterna vilket gjorde att de hamnade i konflikter. Även skolans fotbollsplan har upplevts som en otrygg plats på skolgården av eleverna. Rektorn uppger att analysen av otryggheten på fotbollsplanen ligger i att det kan bli tufft spel, otrygghet om man får vara med och att det varit hårda ord som använts. Syftet med den organiserade rastaktiviteterna är att stimulera lek, rörelse och samarbete vilket personalen uppger ska leda till ökad trygghet genom att eliminera utanförskap, bråk, och mobbning. Uppföljning av beslutade åtgärder kommer genomföras med trivselenkäten men också kontinuerligt vid personalens konferenser samt möten med trygghetsteamet och rörelseteamet.

Skolan bedriver ett samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det bedrivs ett samlat och förebyggande arbete för att skapa studiero på skolan och att personalen vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn miljö. I intervju med rektorn och lärare samt i Skolinspektionens observationer framgår att lärarna gör olika insatser för att förebygga och främja studieron. I intervjuer framgår att lärarna har arbetat med klassrumsstrategier under lärarkonferenser de senaste åren och uppger att det råder en hög förväntan på att studiero ska råda. Detta stämmer väl överens med bilden från Skolinspektionens observationer. Lärare uppger i intervjuer att de arbetar för att all personal ska ha en gemensam syn kring de ordningsregler som finns samt beskriver att ordningsregler uppdateras årligen med elevrådet. I intervjuer uppger lärare att det är ett samlat arbete med tydliga regler, styrda rastaktiviteter, fasta sittplatser, rutiner vid förflyttningar men också regelbundna rörelsepauser under lektioner som bland annat upprätthåller en god studiemiljö. Lärarna beskriver att där det funnits elever med ordningsstörande beteende har man tillsatt mer personal. I Skolinspektionens enkät våren 2019 uppger eleverna i årskurs 5 att studieron på Talavidskolan är bättre än

rikssnittets resultat⁸ och elevernas resultat gällande att ordningsreglerna följs är också över rikssnittets.⁹ I Talavidskolans egen trivselenkät skattar dock lågstadieelever och personal studieron olika. Lärarna skattar att studieron är mer välfungerande än vad elever på lågstadiet gör. Både rektorn och lärare uppger att i de klasser där man arbetat mer med att diskutera allmänna frågor kring studiero, anger eleverna att det finns problem med studieron. I intervjuer med Skolinspektionen uppger några elever att det finns elever som stör, men beskriver samtidigt vilka insatser lärarna gör för att upprätthålla ordningen. En representant från elevhälsan upplever att skolans tolkning av begreppet studiero är för snävt och att det kan bli för stort fokus på att eleverna ska sitta still och vara tysta för att det ska uppfattas som om det råder studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat varje läsår och identifierar vissa skillnader i lärarnas betygssättning men att djupare analyser av avvikelser i omdömen och betyg inte görs i den utsträckning som behövs. Granskningen visar också att lärarna inte ges tillräckliga förutsättningar för att samverka med varandra när de gör sina bedömningar och sätter betyg, i syfte att verka för likvärdigheten.

⁸ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, elever årskurs 5. Indexvärdet för frågan "Jag har studiero på lektionerna" var 6,9 (max 10) jämfört med 6,2 för samtliga medverkande skolenheter. Indexvärdet för frågan "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" var 4,6 (max 10) jämfört med 4,1 för samtliga medverkande skolenheter.

⁹ Skolinspektionens skolenkät våren 2019, elever årskurs 5. Indexvärdet för frågan "I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns" var 6,6 (max 10) jämfört med 5,7 för samtliga medverkande skolenheter. Indexvärdet för frågan "Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs" var 8,6 (max 10) jämfört med 7,9 för samtliga medverkande skolenheter.

Rektors analys av avvikelser i lärarnas omdömen och betyg är begränsad

Granskningen visar att rektorn inte i tillräcklig omfattning analyserar eventuella avvikelser och skillnader i lärarnas omdömen och betyg. I inskickat material och i intervjuer med rektorn framgår att lärarna har olika erfarenheter av att arbeta med betygssättning. I lärarintervjuerna beskrivs att skolans biträdande rektor tidigare har följt upp lärarnas betygssättning, men inte har tittat på hur lärarna använt hela betygsskalan. Detta har medfört att rektorn senare har upptäckt skillnader i lärares betygssättning. Vidare framkommer att rektorn identifierat skillnader i betygssättning och bedömningar i några ämnen men vid tiden för granskningen har enbart begränsade analyser gjorts. I intervjuer beskriver lärare att rektorn diskuterat de upptäckta skillnaderna i betygssättningen på ämneskonferenser samt vilken sambedomning som därför behövs framöver. Lärare beskriver att de betygsskillnader som framkommit vid uppföljningen kan bero på att lärare har skilda uppfattningar kring tolkningar av styrdokumentet. Även när det gäller likvärdigheten mellan resultat av nationella prov och terminsbetyg har rektorn identifierat avvikelser. I ämnet matematik uppger rektorn att 62 procent av eleverna fick förra läsåret ett högre betyg än resultat på nationella provet. I ämnet svenska fick 51 procent av eleverna ett högre betyg än sitt resultat på nationella provet, och i ämnet engelska fick 38 procent av eleverna ett högre betyg, än sitt resultat på nationella provet. Rektorn beskriver att det finns planerade utvecklingsåtgärder gällande analyser, bedömning och betygssättning under läsåret 2019/2020.

Rektorn ger inte lärarna tillräckliga förutsättningar för att kunna samverka med varandra vid bedömning och betygssättning

Granskningen visar att de förutsättningar som rektorn ger lärarna för att kunna samverka i kvalitetssäkringen av sina omdömen och betyg inte är tillräckliga. I intervjuer beskriver lärare att olika typer av material och metoder används vid bedömningar av elevers kunskapsnivåer. Vid rättningar av nationella prov sker sambedomningar med lärare från olika årskurser. Lärare uppger vidare att de till viss del diskuterar bedömningar tillsammans i arbetslagen och på arbetslagsträffar men att det inte sker strukturerat. Rektorn uppger att lärarna arbetar för att öka likvärdigheten genom att dela material och upprätta gemensamma lokala pedagogiska planeringar. Lärarna har också påbörjat ett arbete med att dokumentera kunskapsbedömningar i matriser. Det finns inte något organiserat samarbete kring betyg och bedömning med lärare från någon annan skola, förutom någon lärare som ingår i ett ämnesnätverk med lärare från andra skolor. I inskickat material och i intervjuer med rektor beskriver rektorn att de rutiner lärarna har vid bedömning av nationella prov inte finns vid övrig bedömning och betygssättning. För att öka säkerheten i betygssättning har rektorn

planerat in tillfällen där betygsättande lärare sitter tillsammans och går igenom betygen innan det slutgiltiga terminsbetyget sätts. Vid mötena ska även rektor, specialpedagog och speciallärare finnas med vid betygsgenomgången.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser över vilka förutsättningar som lärare behöver för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg samt leder och utvecklar arbetet för att identifiera och analysera eventuella avvikelser i lärares bedömning och betygssättning i syfte att säkerställa likvärdighet.

Skolinspektionens granskning visar att rektor behöver ge lärarna bättre förutsättningar att samverka med varandra när de gör sina bedömningar och sätter betyg, i syfte att verka för ökad likvärdighet. Visserligen har rektor sett till att lärarna har förutsättningar att tillsammans med andra lärare arbeta med att få likvärdighet i bedömningen av de nationella proven och att arbetslagen delvis gör gemensamma bedömningar. Detta är dock inte tillräckligt för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar av elevernas måluppfyllelse i alla ämnen och årskurser. Vidare visar granskningen att rektors analys av eventuella avvikelser i lärarnas bedömning och betygssättning är begränsad och behöver utvecklas.

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar samt att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Av Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning framgår att rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättning, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan även innebära att på skolenheten enas om former för dokumentation. Mot den bakgrunden anser Skolinspektionen att lärarna på Talavidskolan behöver ges bättre förutsättningar för att systematiskt och kontinuerligt arbeta med att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Förutom att fortsätta arbetet med att samrätta och bedöma nationella prov kan detta även utvidgas till sambedömning av andra prov och elevarbeten, som med fördel kan vara oidentifierade. Det väsentliga är att lärarna använder flera olika metoder i syfte att öka likvärdighet i sin bedömning och betygssättning samt att det tar hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor.

Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn systematiserar arbetet med att identifiera avvikelser i lärares omdömen och betyg och analysera dessa ur ett likvärdighetsperspektiv. Enligt de allmänna råden för betyg och betygssättning är det viktigt att skolenheten har rutiner för att analysera betyg och nationella provbetyg ur olika perspektiv för att säkerställa att betygen är så rättvisande som möjligt, och att de nationella proven särskilt beaktas. Rektor har ett ansvar för att undersöka om det finns omotiverade avvikelser i bedömningen och betygssättningen, och för att söka orsaker till dem. I de fall analysen visar att avvikelserna är omotiverade, det vill säga att de exempelvis beror på att lärarna haft olika tolkningar av styrdokumentet eller att de bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt, behöver rektorn sätta in relevanta förbättringsåtgärder.¹⁰

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

Beslutsfattare
Signerat av: Andreas Gydingsgård

X Anna Bjurenstam

Föredragande
Signerat av: Anna Bjurenstam

I handläggningen av ärendet har även utredare Eva Lindgren och Renata Grelak medverkat.

¹⁰ Skolverket(2018) betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Skolinspektionen, s.42f

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 3 december 2019 och den 4 december 2019. Besöket genomfördes av Anna Bjurenstam och Eva Lindgren.

Talavidskolan F-6, organiserad under huvudmannen Jönköpings kommun, har vid tidpunkten för den regelbundna kvalitetsgranskningen cirka 363 elever. Skolan är uppdelade i 2-3 parallella arbetslag. Rektorn arbetar ensam i sitt uppdrag som skolledare höstterminen 2019.